

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/491,Otwarcie-wystawy-Arcybiskup-Ignacy-Tokarczuk-Kosciol-wladza-opor-spoleczny-Gdansk.html>
19.03.2026, 22:25

Otwarcie wystawy „Arcybiskup Ignacy Tokarczuk. Kościół, władza, opór społeczny” – Gdańsk, 4 lutego 2005 r.

09.02.2005

Dnia 4 lutego 2005 r. w sali konferencyjno-wystawienniczej IPN w Gdańsku-Oliwie przy ul. Polanki 124b odbyło się otwarcie wystawy „Arcybiskup Ignacy Tokarczuk. Kościół, władza, opór społeczny” przygotowanej przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Rzeszowie. Uroczystość rozpoczął Edmund Krasowski, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku, witając gości. Mariusz Krzysztofiński – pracownik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej w Rzeszowie podczas półgodzinnej prelekcji przybliżył zgromadzonym postać i działalność arcybiskupa Ignacego Tokarczuka na tle najnowszej historii diecezji przemyskiej. Pośród przybyłych gości znaleźli się reprezentanci władz samorządowych Trójmiasta, osoby duchowne, młodzież szkolna, nauczyciele, a także żołnierze AK. Nie zabrakło również przedstawicieli władz kościelnych. Wernisaż wystawy o arcybiskupie Tokarczuku stał się okazją do przywołania problemu stosunku władz do kościoła katolickiego w okresie PRL-u. Metropolita Gdański Arcybiskup Tadeusz Gocłowski odniósł się do polityki władz komunistycznych w kwestii budownictwa sakralnego na Pomorzu. Przypomniął działalność swoich poprzedników oraz problemy związane z erygowaniem nowych parafii na terenie Trójmiasta.

Po zapoznaniu się z ekspozycją prezentującą – oprócz sylwetki i działalności arcybiskupa Ignacego Tokarczuka – również dzieje diecezji przemyskiej w latach 1966–1989, zainteresowani obejrzelili film dokumentalny w reżyserii Małgorzaty Ziętkiewicz pt. „D jak dezintegracja”. Obraz opowiada o działaniach podejmowanych przeciwko Kościołowi. Szczególną rolę odgrywał w niej aparat bezpieczeństwa. W strukturach Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w ramach Departamentu IV istniał odrębny Wydział IV przeznaczony do walki z Kościołem, który ostatecznie, po dwu reorganizacjach, w 1962 r. – już w ramach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – uzyskał status samodzielnego IV Departamentu. Do głównych zadań tego Departamentu, w myśl instrukcji z 1973 r. należało zwalczanie i wykrywanie tzw. wrogiej działalności duchowieństwa i świeckich, rozpracowywanie kontaktów krajowych i zagranicznych księży, prowadzenie działań dezintegrujących oraz ochrona lojalnego wobec państwa duchowieństwa diecezjalnego i zakonnego. Zbierano w tym celu materiały kompromitujące księży, budowano agenturę.

Wystawę można oglądać w siedzibie IPN w Gdańsku przy ul. Polanki 124 do końca lutego we wtorki i piątki w godzinach od 9.00 do 16.00. Grupy zorganizowane prosimy o kontakt pod nr tel. 58/ 660-67-50.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

